

EX

Allium strictum Schrader Czosnek sztywny

Rodzina: *Liliaceae* – liliowate

Status

W Polsce gatunek wyginął. W krajach ościennych: zagrożony w Czechach, silnie zagrożony na Słowacji, rzadki na Ukrainie.

Uwagi taksonomiczne

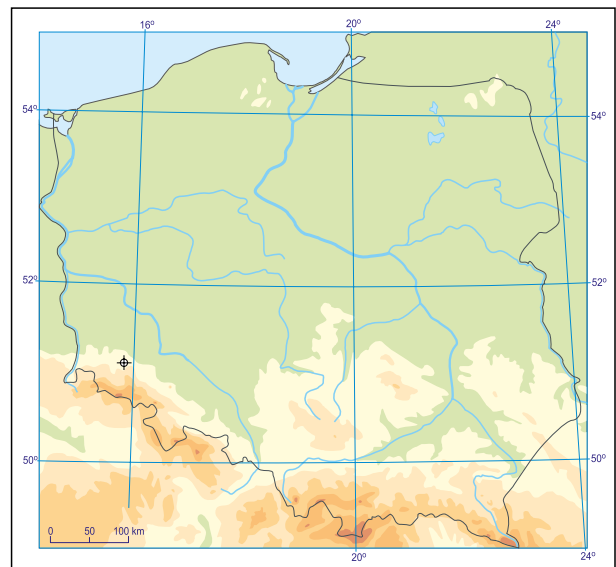
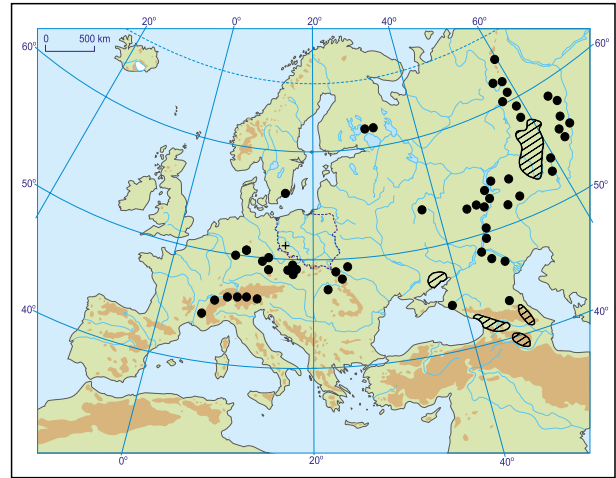
Niektórzy autorzy (Ehrendorfer 1973; Dostál 1989) uznają *Allium strictum* za odrębny gatunek, inni natomiast (Stearn 1980) włączają go do *A. lineare* L.

Rozmieszczenie geograficzne

Allium strictum jest taksonem eurazjatyckim spotykanym w obszarach górskich i wyżynnych środkowej i wschodniej Europy (Stearn 1980).

Występowanie w Polsce

Gatunek występował tylko na jednym stanowisku na Ostrzycy Proboszczowickiej na Pogórzu Kaczawskim. Stanowisko to, znane od dawna (Fiek 1881; Garcke, Nie-

denzu 1908) i cytowane w polskiej literaturze (Szafer i in. 1953), zanikło w latach 70. XX w. Najbliższe stanowiska *Allium strictum* leżą w czechkiej części Sudetów (Dostál 1989).

Siedliska i fitocenozy

Czosnek sztywny rósł w murawie pod szczytem niewielkiego bazaltowego wzgórza, od strony południowo-zachodniej, na wysokości około 500 m n.p.m.

Morfologia i biologia

Bylina, 25–50 cm wysoka. Cebula otulona jest gęstą siecią mocnych brunatnych włókien. Purpurowe lub różowe kwiaty skupione są w baldach pozbawiony cebulek. Kwitnie z początkiem lipca.

Charakterystyka populacji

W latach 1969 i 1971 kwitło po kilkanaście osobników. W latach 1982–1984 gatunku nie udało się już

odsukać. Podobnie negatywnym rezultatem zakończyły się poszukiwania w czerwcu 1988 r.

Przyczyny wyginięcia

Liczba osobników czosnku sztywnego zmniejszała się mimo zachowanego siedliska. Nie można wykluczyć, że ostatnie rośliny zostały zebrane przez kolekcjonerów.

Jerzy Fabiszewski

Allium sibiricum L. Czosnek syberyjski

Synonimy: *Allium schoenoprasum* L. var. *alpinum* DC. in Lam. et DC., *A. schoenoprasum* L. subsp. *sibiricum* (L.) Hartm.; *A. schoenoprasum* L. var. *sibiricum* Garcke.

Rodzina: *Liliaceae* – liliowate

Status

W Polsce gatunek narażony na wyginiecie. Umieszczony na europejskiej czerwonej liście roślin naczyniowych.

Uwagi taksonomiczne

Allium sibiricum L. najczęściej jest włączany do szeroko ujmowanego *A. schoenoprasum* L. w randze podgatunku lub odmiany (Stearn 1980; Kwiatkowski 1999; Kraheulec, Duchoslav 2010).

Rozmieszczenie geograficzne

Allium sibiricum należy do elementu geograficznego arktyczno-alpejsko-cyrkumpolarnego (Hultén, Fries 1986; Friesen 1996). Jest gatunkiem subalpejsko-alpejskim, o zasięgu eurosyberyjsko-północnoamerykańskim. W Europie występuje na Półwyspie Skandynawskim, w północnej części Rosji, a w pozostałej części kontynentu w wysokich pasmach górskich. Na wschód sięga po Kamczatkę. W Ameryce Północnej jego stanowiska znajdują się w obszarach borealnych USA i Kanady (Hultén 1968; Dahl 1998). W większości opracowań kartograficznych zasięg *A. sibiricum* łączony jest z ogólnym zasięgiem *A. schoenoprasum* (np. Hultén, Fries 1986; Hauessler, Schönfelder 1989).

Występowanie w Polsce

W naszym kraju czosnek syberyjski występuje tylko w dwóch pasmach górskich: w Karkonoszach (Sudety Zachodnie, 1180–1380 m n.p.m.) oraz w Masywie Pilska w Beskidzie Żywieckim (Karpaty Zachodnie; 1180–1445 m). W Karkonoszach jego stanowiska znajdują się przeważnie w kotłach polodowcowych (Mały Śnieżny

Summary

Allium strictum occurred in Poland at only one locality in the Kaczawskie Foothills (Sudetes). It grew in a grassland community near the top of a small basaltic hill on its southwestern slope, at an elevation of approx. 500 m a.s.l. The plant had been observed there until the 1970s. Later on, it became extinct. It is not unlikely that the last individuals were gathered by collectors.

Kocioł, Wielki Śnieżny Kocioł, Kocioł Wielkiego Stawu, Kocioł Małego Stawu, Kocioł Łomniczki, Czarny Kocioł Jagniątkowski – Kwiatkowski 1999) oraz w obszarze źródłiskowym Łomniczki w okolicy Złotego Źródła (Martyniak, Wojtuń 2012). W Masywie Pilska gatunek rośnie na kilku halach (Hala Cebulowa, Hala Cudzichowa, Hala Miziowa), w obszarze źródłiskowym Glinnego

